

NAČRT ZA RAZISKOVALNO DELO
Z NASLOVOM REVŠČINA NA
SLOVENSKEM

OPREDELITEV PROBLEMA

Za raziskovanje problema revščine v Sloveniji sem se odločila, ker je trenutno Slovenija na veliki družbeno-politični prelomnici. V tem času vedno večkrat slišimo, da je pri nas veliko družin v pomanjkanju, do česar naj bi prišlo zaradi inflacije in njenih posledic. Zanima me kaj revščina v resnici je, kaj jo povzroča in kaj nam prinaša.

Razsežnost revščine v Sloveniji in njeni vzroki, so odvisni od veliko dejavnikov. Kot prvemu se moramo posvetiti družbeno-političnemu stanju države v zgodovini, s katerim je povezano gospodarstvo. Od njegove stabilnosti in spremenljivosti so odvisni družbeni pojavi in procesi, kot so npr. družbeni bruto proizvod, stopnja smrtnosti, dohodek, pričakovana življenjska doba, akumulacija premoženja, izbire dela, delitev dela, pomanjkanje ustreznih ukrepov državne blagajne itd. Predvsem dohodku dajemo velik pomen, ko opisujemo obseg revščine. Vendar ta ni dovolj za odkritje vseh vzrokov, saj z nekaterimi ni neposredno povezan. Zelo velik vpliv imajo tudi neobvladljivi socialni konflikti, kriminal, vojne, rasistične neenakosti, bolezni oz. epidemije (npr. kuga, aids) itd. Slednji sicer pri nas še niso tako izraziti, vendar pa lahko govorimo o vojnah v zgodovini Slovenije in o naraščajoči stopnji kriminala pri nas.

PREGLED LITERATURE

Mnogi raziskovalci so izdali publikacije na temo problema revščine. Vsi so se raziskovanja problema lotili na podoben način. Ponavadi najprej z zgodovinskega vidika. Preteklost Slovenije so večinoma razdelili na Slovenijo pred letom 1990 in po letu 1990, ko je prišlo do korenitih družbenih sprememb. Nato so jo primerjali z drugimi evropskimi državami.

Podobnosti in razlike so opisali na podlagi raznih raziskav. Našla sem predvsem rezultate anket glede ocene revščine, njene stopnje in dejavnikov, kot so: tip gospodinjstva, izobrazba, število članov, stanovanjsko razmerje, glavni vir dohodka, ipd. Zelo malo pa je podatkov o kriminaliteti in socialnih konfliktih, saj je v tem primeru težko narediti raziskave in pridobiti podatke.

Osnovni pojmi na katere so se raziskovalci opirali pri opredelitvi problema so absolutna, relativna in subjektivna revščina. Prvo merimo glede na sredstva za preživetje. Pomeni pomanjkanje osnovnih dobrin, ki so nujno potrebne za zadovoljitev minimalnih potreb. Relativna revščina je stanje relativnega pomanjkanja (samo v primerjavi z določeno ravnijo blaginje v določeni skupnosti). Subjektivna revščina temelji na mnenju gospodinjstev o njihovem dohodku. Pri slednji se opirajo na raziskave javnega mnenja.

OPREDELITEV HIPOTEZE

1. Hipoteza: revščina v Sloveniji je prikazana le kot posledica nizkih dohodkov gospodinjstev ali posameznikov

Večina raziskav v zvezi z revščino se nanaša na količino dohodkov, na število članov gospodinjstva in na zaposlenost ljudi. Brezposelni namreč nimajo dohodkov, ali pa so ti zelo majhni. Te predstavljajo socialne podpore, v večjih gospodinjstvih z otroki pa otroški dodatki ipd. Če dohodkov ni pride do pomanjkanja in revščine.

2. Hipoteza: revščina v Sloveniji, prikazana le kot posledica nizkih dohodkov, ne more uspešno odkriti in prikazati vseh vzrokov revščine

Na revščino vplivajo tudi drugi dejavniki. Kriminal, vojne in razne epidemije bolezni naprimer lahko povzročijo revščino, kljub temu, da so dohodki dovolj veliki. Porušita namreč družbeni in politični sistem, ter povzročita spremembe, katerim se prebivalstvo ne more hitro prilagajati.

IZBOR METOD

Za preverjanje hipotez bom v tem primeru uporabila kombinacijo različnih metod.

Preverjanje prve hipoteze: Z analizo letnih poročil, publikacij in dokumentov v arhivu statističnega urada Republike Slovenije bom poiskala raziskave o dohodkih gospodinjstev in posameznikov. Ta metoda mi ponuja največ podatkov in možnost, da jih primerjam.

Preverjanje druge hipoteze: Uporabila bom analizo zgodovinskih dokumentov in množičnih občil. Ta mi bo omogočila spremljanje razvoja problema skozi čas, ter odkrila vplive družbenih pojavov iz preteklosti na revščino.

ZBIRANJE IN ANALIZA PODATKOV

Podatke o opravljenih raziskavah bom dobila v publikacijah Mednarodne organizacije dela, kjer so objavljene vse raziskave o gospodinjstvih, dohodkovni neenakosti, porazdelitvi dohodka in spremembah stopenj revščine. V letnih poročilih Ministrstva za delo bom našla statistične podatke o brezposelnosti in reševanju tega problema. Podatki iz arhiva statističnega urada Republike Slovenije mi bodo pomagali povezati dejavnike med sabo, kar mi bo omogočilo potrditi ali ovreči prvo hipotezo.

Analiza zgodovinskih virov mi bo pokazala kakšen je vpliv socialnih problemov in vojn na stopnjo revščine. Množična občila pa mi bodo dala podatke o stopnji kriminalitete, ki jih bom primerjala z tistimi o stopnji revščine. To mi bo omogočilo potrditi ali ovreči drugo hipotezo.

ZAKLJUČEK

Prvo hipotezo bom ovrgla. Res je sicer, da je revščina v Sloveniji najpogosteje prikazana kot posledica nizkih dohodkov gospodinjstev ali posameznikov, vendar se raziskovalci zavedajo, da ti niso edini razlog za revščino. Velikokrat kot krivca navajajo tudi družbeno-politične spremembe ob osamosvojitvi Slovenije, z njo povezano preseljevanje ljudstva in socialni problemi.

Drugo hipotezo bom potrdila. Prikazovanje revščine v Sloveniji kot posledica nizkih dohodkov ne more prikazati vseh vzrokov zanjo. Na razvoj revščine precej vpliva tudi stopnja kriminala in z njo povezane rasistične neenakosti. Te lahko tudi v skupnostih z velikimi dohodki pripeljejo do propada.

Na področju raziskovanja revščine na Slovenskem je bilo opravljenega že veliko dela, kar mi je omogočalo zbrati veliko podatkov. Možnosti za njihovo pridobivanje je nešteto, kar nam pokaže da je zanimanje za ta problem vedno večje. Upam, da mu bomo v prihodnje posvetili več pozornosti in skušali najti rešitve zanj.

VIRI

Monografske publikacije:

- BARLE-LAKOTA, A. ...[et al.]. (2007). Uvod v sociologijo. Ljubljana: DZS.
- STROPNIK, N. in T. STANOVNIK. (2002). Boj proti revščini in socialni izključenosti. Budimpešta: Mednarodna organizacija dela.

- NOTAR, U. (2004). Razmišljanja o revščini: še posebno tisti v Sloveniji. Ljubljana: Društvo Prokonto.
- NOVAK, M. (1994). Dober dan, revščina. Ljubljana: Socialna Zbornica Slovenije.
- BIZJAK, H. (1997). Proučevanje revščine v Sloveniji, diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- KLEMENČIČ, L. (2002). Družbeni problem: neenakost ali revščina, diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

Elektronske publikacije:

- STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE. Demografska socialna področja in življenjska raven. [Online]. Dostopno na spletnem naslovu:
http://www.stat.si/tema_demografsko_zivljenjska.asp
- URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MAKROEKONOMSKE ANALIZE IN RAZVOJ. Socialna izključenost - revščina. [Online]. Dostopno na spletnem naslovu:
<http://www.umar.gov.si/arhiv/izbor/4ucinki/sociucin/eub0397.html>
- MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE. Stopnja tveganja revščine. [Online]. Dostopno na spletnem naslovu:
http://www.mddsz.gov.si/si/statistika/stopnja_tveganja_revscine/